

LÄRARHANDLEDNING

HEJ OCH VAD ÄR DET HÄR?

Vi ser fram emot att få träffa dig och dina elever med föreställningen "Hör så tyst det är". Med denna handledning vill vi ge dig som vuxen tips och idéer på vad du kan göra i anslutning till vårt besök. Den innehåller förslag på hur du gör vårt besök så tydligt, spännande och intressant som möjligt. Självklart känner du din klass bäst så ta till dig och gör det som känns bra och relevant för just er.

OM OSS

Vi är scenkonstkollektivet Nyxxxx. Vi är baserade i Ljusne, Stockholm, Malmö och Köpenhamn och har sedan 2010 producerat föreställningar, spel och ljudverk för både barn och vuxna där publikens handlande står i centrum. Våra verk har visats på platser såsom Unga Dramaten, Uppsala stadsteater, Teater Västernorrland och ung scen/öst. Den här föreställningen tillkom i samarbete med Regionteatern Blekinge-Kronoberg där den turnerade 2020-2022.

OM "HÖR SÅ TYST DET ÄR"

En interaktiv hörlurskonsert för åk 3-5 av Nyxxxx.

Hur låter sandkorn som faller nära ditt öra?

Kan plastprassel kännas som en brinnande brasa?

Julia är tystnadsmusiker. Hon gör musik med väldigt små ljud. Långt ute på havet befinner sig Julias bästa vän, ishavsforskaren Dunja. När de var mindre gjorde de musik tillsammans och nu skickar Dunja saker hon hittar i havet till Julia som samlar dem i ett ljudarkiv. Med publikens och arkivets hjälp skapas en brusande böljande konsert. Det är också en berättelse om vänskap på avstånd.

VADÅ EN HÖRLURSKONSERT?

“Hör så tyst det är” är en chans att bekanta sig med ljudteknik och genom en egen, unik upplevelse förstå och skapa musik. Alla i publiken bär hörlurar under hela föreställningen och får vara med och skapa ljuden. Man får en chans att öva lyssnandet och lägga märke till de små detaljerna.

I utforskandet om vad ljud kan vara och vad ljuden kan berätta får vi använda vår fantasi på ett nytt sätt. Föreställningen vill erbjuda publiken känslan av att de själva spelar roll och får vara med och utforska.

Genom att öva på att lyssna blir vi också bättre på att förstå och knyta relationer till andra människor.

PRESSRÖSTER

“Med små medel, stor ömsinhet och respekt leds publiken in i en mikrovärld av ljud. Vardagsföremålen, ljudet av publikens kroppar och röster ger resonansbotten åt en gemensam berättelse som publiken och ensemblen skapar tillsammans. En interaktiv föreställning i ordets bästa bemärkelse.”

UR JURYNS MOTIVERING, BIBU 2022

Med en lågmäld precision arbetar scenkonstkollektivet Nyxxx i hörlursföreställningen “Hör så tyst det är” skapad för Regionteatern Blekinge & Kronoberg. Nyxxx har parallellt med Malmöbaserade Bombina Bombast gått i bräschen för utvecklingen av performancekonst med ny digital teknik det senaste decenniet och här lyfter man särskilt fram ljudet, förhöjt med mikrofoner och förmedlat till publiken via hörlurar. Vad kan sägas enbart med ljud? En dialog tar sin början mellan tystnadskonstnären Julia och polarforskaren Dunja och snart involveras också publiken i en undersökning som rent bokstavligt kryper oss in på skinnet.

BOEL GERELL, UR SYDSVENSKANS
RECENSION 21 MAJ 2022

MEDVERKANDE

Turnerande team

PERFORMER

Jannie Östergren / Ebba Petrán

PUBLIKVÄRD

Gabriel Widing / Elize Arvefjord /
Ebba Petrán

TURNÉTEKNIKER

Mattias Hållsten

Bakom scen

KONCEPT

Nyxxx

TEXT

Tova Gerge

REGI

Ebba Petrán och Gabriel Widing

SCENOGRAFI Sofia Romberg

LJUSDESIGN Kerstin Weimers

LJUDESIGN OCH KOMPOSITION

Elize Arvefjord

RÖSTSKÅDESPELARE

Ebba Petrán / Jannie Östergren

KOREOGRAFI

Nyxxx tillsammans med Gabriela
Anselmo

DRAMATURG

Sofia Westerlund

TILLVERKNING

Regionteatern Blekinge Kronobergs
verkstäder

INNAN BESÖKET

VAD FÖRVÄNTAS AV MIG SOM VUXEN?

Du får gärna förbereda eleverna inför föreställningen. Använd dig av det här materialet. Plocka ut det som du tycker verkar vara relevant för just din elevgrupp.

Var med under föreställning och efterarbete.

Följ gärna upp föreställningen och efterarbetet med dina elever efteråt. Tips på hur du kan göra det hittar du här.

INNAN FÖRESTÄLLNINGEN – GÅ IGENOM INFORMATION MED ELEVERNA

Förbered dem på allt det praktiska runt omkring teaterbesöket.

Prata med gruppen om var ni ska se föreställningen.

Hur ska ni ta er dit?

Vilken dag ska ni se föreställningen?

I det här fallet är ni ingen "vanlig" publik, eftersom ni också får vara med och skapa ljud. Du kan till exempel prata med dina elever om olika sätt att lyssna på. Hur gör ni när ni lyssnar på något/någon?

HUR GÖR MAN EN FÖRESTÄLLNING?

Ett annat bra sätt att förbereda barnen på att gå på föreställning är att prata om hur en föreställning blir till (använd dig gärna av ordlistan längst bak).

Du kan berätta att det är många personer som på olika sätt arbetat med föreställningen, men ni kommer bara att få träffa en liten del av dem. Vi som kommer med föreställningen är en performer, en tekniker och en publikvärd. Föreställningen är ca 40 minuter.

MÅL UR LÄROPLANEN FÖR GRUNDSKOLAN -

LÄROMÅL (LGR 11) KOPPLAT TILL FÖRESTÄLLNINGEN

- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga
- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud
- kan använda kunskaper från de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga, humanistiska och estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv.

EXTRA FÖRBEREDELSE

En del grupper eller enskilda elever kan behöva extra förberelse inför ett teaterbesök. Du kan själv avgöra vilken information du vill ge innan.

Du kan exempelvis berätta att:

- Publiken kommer att få både titta, lyssna i hörlurar och själva vara med och göra ljud. Performern kommer guida er när det är dags att göra vad.
- Några i publiken kommer att bli inbjudna att delta i olika moment under föreställningens gång. Olika personer kommer att få olika instruktioner vid olika tidpunkter. Dessa instruktioner kommer att gå ut genom hörlurarna som ni i publiken har på er.
- Ibland kommer performern ge tydliga instruktioner med kroppen kring hur varje moment går till.
- Ljuden i hörlurarna kommer vara musik, talad svenska och olika ljud som prassel, bubblande och sus.
- Det kommer inte vara några plötsliga eller väldigt starka ljud.
- Ni publiken kommer inte kunna göra något "fel" och man måste inte vara med om man inte vill.

Om någon vuxen vill kunna vara extra stöd åt någon/några särskilda elever under föreställningens gång så meddela teknikern eller publikvärderna vid insläpp, så att vi kan ge er hörlurar som ger ut samma information.

VI HÖR OLIKA

En del är känsliga för skarpa/höga ljud. Upplever man något ljud som obehagligt kan man ta av sig hörlurarna en stund.

OBS! - Har du som lärare eller elev en hörselvariation – kontakta oss i god tid så att vi kan hjälpa er att hitta en specifik lösning som funkar för er.

Vissa hjälpmedel går att kombinera med vår teknik. Vissa hörapparater och ljudslingsor tar emot radiovågor. Vi kommer att ha några alternativ redo, till exempel hörlurar med extra stora kåpor som går att ha ovanpå hörapparaten.

Ju tidigare ni förbereder er inför besöket ju lättare är det för oss att hjälpa er att hitta lösningar och tillgodose era behov. Om eleven eller du har egen utrustning som brukar tas med vid teaterbesök eller liknande så är det bra om vi får veta även detta så att vi kan ta reda på om det går att kombinera med vår teknik. Ni kan i förväg höra av er till oss.

TANKAR FRÅN DET KONSTNÄRLIGA TEAMET

VAD HAR INSPIRERAT ER TILL ATT GÖRA FÖRESTÄLLNINGEN?

"För mig är Julia i föreställningen en person som förstår och upplever världen med hörseln mer än med ögat. Det känner jag igen mig i. I föreställningen använder vi bland annat känsliga mikrofoner som gör att vi hör saker starkare än vanligt. För mig föddes idén till föreställningen i tankar om teknik och vetenskap och i en "tyst" hyllning till en av miljörelsens pionjärer. Hon hette Rachel Carson och skrev en bok om hur världen skulle bli ifall allt fler djur utrotas pga. miljöförstöring. Den hette Tyst vår. Hon var även marinbiolog och studerade havet, precis som Dunja i föreställningen!"

– Ebba Petrén, Regissör och performer

"Ljudkonst. Det finns till exempel många som spelat på instrument som inte är instrument tidigare. Några som är väldigt kända och som började göra det här tidigt heter Pauline Olivieros, John Cage och Hildegard Westerkampf. En som vi lyssnat mycket på som är aktiv idag heter Hanna Hartman."

– Tova Gerge, Dramatiker

"Konsertupplevelser, asmr, filosofi, materialen själva."

– Gabriel Widing, Regissör

"Foleylådor från studios där man skapar ljud till film. Vardagens objekt, skräp, naturen. Alla de ting som finns alldeles intill oss, det fina och det fula. Det hårda och det mjuka."

– Sofia Romberg, Scenograf

VAD ÄR DET BÄSTA MED TYSTNAD VS LJUD?

"När det är tyst (eller tystare) är det lättare att höra sina egna tankar. När det är mycket ljud är det lättare att ta en paus från sina egna tankar."

– Tova Gerge, Dramatiker

"Det kan vara vilsamt med tystnad, men också med en massa ljud. För om det är tyst så hörs alla ljud du gör väldigt tydligt, och om det är mycket ljud samtidigt kan du mer smälta in och följa med."

– Kerstin Weimers, Ljusdesigner

"I tystnad känner jag att jag går in mig själv, kan använda mina tankar på ett kreativt sätt, jag lyssnar på min egen kropp och på något sätt blir de sakerna viktigare. Ljud gör mig levande! Att veta att jag har en röst till mina känslor. Ljud kan påverka mina känslor."

– Gabriella Anselmo, Koreografi och tidigare performer

EFTERARBETE I KLASSRUMMET

Syftet med att arbeta vidare med föreställningen är att låta nya intryck landa. Det kan komma flera tankar och funderingar om föreställningens innehåll efter en tid. För somliga är det svårt att uttrycka sig direkt och att sova på saken kan behövas.

Som lärare/pedagog kan det vara värdefullt för eleverna att du "bara" lyssnar – eller arbetar mer strukturerat. Du kan följa upp både själva föreställningen och även jobba vidare med föreställningens ämnen.

Tänk på att inte värdera föreställningen eller elevernas upplevelser av den. Prata hellre om att alla ser, hör, tycker och tolkar scenkonst på olika vis och det inte finns något som är rätt eller fel.

EXEMPEL PÅ FRÅGOR DU OCH DIN KLASS KAN PRATA OM

- Hur började föreställningen?
- Vilket var det mest tysta ljudet du kom ihåg från föreställningen?
- Vilket var det starkaste?
- Vad tyckte ni att de olika ljuden lät som, fick ni några bilder i huvudet?
- Hur lät de olika ljuden ihop med varandra?
- Hur känns det i kroppen när man längtar efter någon?
- Vilket/vilka är era favoritljud?
- Har ni några ljud som får er att bli påmind om någon person eller någon plats?
- Hur tror ni att ishavet lät för 100 år sedan?
- Finns det ljud ni inte tycker om så mycket?
- Hur känns det i kroppen när ni hör ljud ni tycker om?
- Hur känns det i kroppen när ni hör ljud ni inte tycker om?
- Hur kändes det att få vara med och göra

TEATERORDLISTA

Scenografi

Scenrummet med saker och möbler

Kostym

Skådespelarnas kläder som gjorts av en kostymör

Regi

Val av helhet och vad skådespelarna ska göra, görs av en regissör

Performer

Personen som uppträder på scenen

Koreografi

Dans och rörelsemoment i föreställningen

Dramatiker

Den som har skrivit pjäsen

Dramaturg

Den som hjälpt dramatiker och regissör med att göra helheten tydlig.

Kompositör

Den som gjort musiken till föreställningen

Ljuddesigner

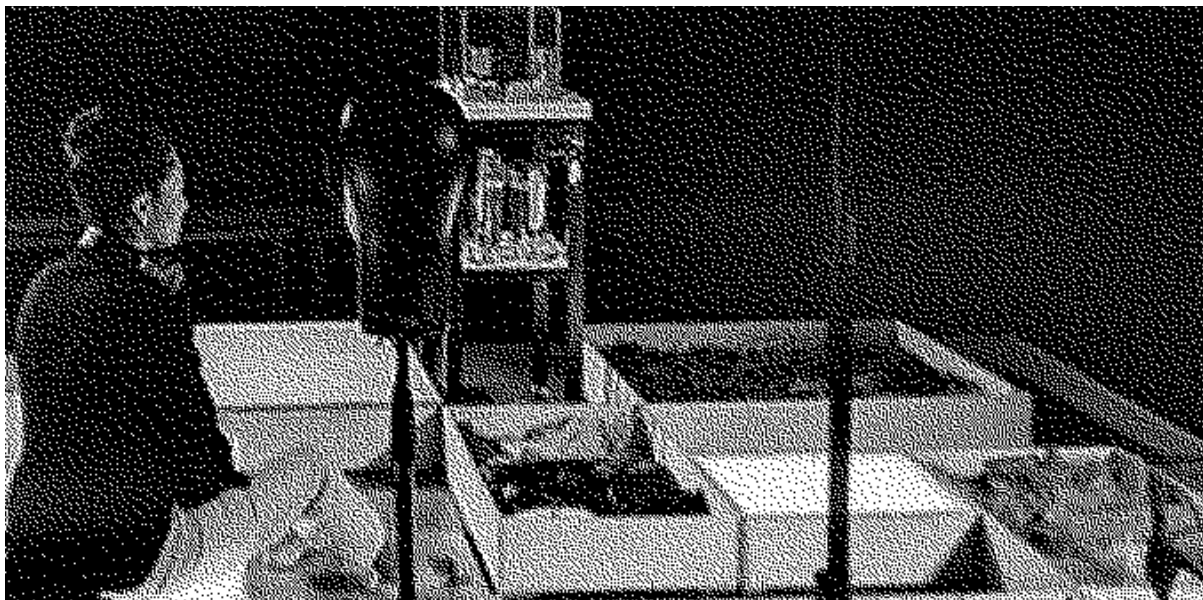
Den som har bestämt hur ljudet ska vara

Ljusdesigner

Den som har bestämt hur ljuset ska vara

Rekvisita

Alla olika saker som finns på scen

ljuden?

EXEMPEL PÅ ÖVNINGAR DU KAN GÖRA MED DINA ELEVER

LYSSNA EFTER VANLIGA LJUD

Öva på att lyssna på det som man annars inte tänker på. Den här övningen kan vara bra för att varva ner, men också för att öva sin uppmärksamhet.

Instruktion:

- Be dem lyssna på hur deras egna andetag låter. Låter det någon skillnad på när de andas ut och när de andas in?
- Lyssna efter ljud som kommer ifrån rummet.
- Lyssna efter ljud som finns utanför rummet.
- Lyssna i rummet igen, hör ni några nya ljud?
- Lyssna på era egna andetag igen.

PAPPERSREGNET

Hitta fokus!

I den här övningen finns en tydlig uppgift: lyssna efter pappret. Detta är en enkel avslappningsövning som kan hjälpa oss att hitta på fokus.

Instruktion:

Ni kan göra den här övningen sittandes i bänkarna eller göra plats på golvet så att eleverna kan lägga sig ned.

Be eleverna att blunda och lyssna. Släpp ner ett A4 ark på golvet. Be eleverna att räcka upp handen i fall de hörde när pappret landade. Ta upp pappret och riv itu det, släpp det sedan igen. Be eleverna räcka upp handen i fall de hörde när pappret landade på golvet.

Fortsätt att göra detta. Riv pappret i mindre och mindre bitar och se hur länge ni kan höra det.

GÖR EN LJUDMATTAN

Vi kan ha en uppfattning om hur det är att vara på olika platser utan att ha varit där, eftersom våra hjärnor hela tiden samlar information och skapar sig uppfattningar. I den här övningen får ni öva på att använda er av er fantasi, era minnen och uppfattningsförmåga. Ni får också öva på att gestalta med ljud. Kanske får ni besöka en plats ni aldrig varit på förut?

Instruktioner:

Börja prata om hur olika platser/miljöer kan låta och vad som finns där? Ge exempel. Hur låter det på gatorna i New York? På ett sjukhus? På havet? I en park på våren? Skriv upp de olika platserna och idéerna på hur de låter på tavlan.

Låt några elever sätta sig på golvet och slut upp som en ring runt omkring dem. Be eleverna i mitten att blunda och lyssna.

Ni som står runt om väljer en av platserna ni skrivit upp på tavlan. Säg inte vad ni väljer högt utan låt det bli en överraskning för de som sitter i mitten. När ni valt så börjar ni att återskapa de ljud som kan finnas på platsen ni har valt, genom att göra ljud med era röster och kroppar. Låt ljuden hålla på ett tag. Lägg en hand på varje elevs axel som en signal att sluta låta. När det är helt lyst igen kan eleverna i mitten få gissa vilken miljö de befann sig i. Byt sedan så att nya elever får vara i mitten.

Det gör ingenting om man känner för att byta läte mitt i ljudmattan. Man kanske kommer på ett nytt ljud som man tycker saknas i ljudbilden. Det kan vara bra att undvika ljudet av "prat" på språk som kan kännas igen eftersom det ofta distraherar. Om man vill ge intryck av att någon pratar i ljudmattan kan man använda ett fantasispråk.

INSPIRATIONSMATERIAL

Här är lite material som vi har blivit inspirerade av i skapandet av föreställningen.

Om ni vill kan ni tillsammans titta på de här ljudklippen.

Ljudkonst, Hanna Hartman:

- <https://youtu.be/35yy72P4O7s>

Viral video som bland annat använder sig av chladni-plattan för att visa hur ljud är vågor:

- <https://youtu.be/Q3oItpVa9fs>

LÄSTIPS!

- Riksteatern, *Att öppna nya världar – En handledning om att gå på*

teater med barn i förskola och ...

- R. Murray Schafer – *Ljudbildning och skapa ljud*

KONTAKT

Ebba Petrén

0737708531

ebba.petren@gmail.com

nyxxx.se